

MENSENETERS

STAP 1

In het volgende verhaal maak je kennis met een vreemd volk. Luister goed.

ZIEN WIJ ER GEVAARLIJK UIT?

Wij wonen op het eiland Sarawak. Men noemt ons Dayaks. In Europa zeggen ze dat we koppennellers zijn. Sommige van onze voorouders deden dat misschien wel. Toen trokken ze ten strijde tegen andere stammen. Nu leven wij vreedzaam in ons huis. Zien wij er soms gevaarlijk uit?

Ons lange huis staat op palen langs de Balingian-rivier. Daar wonen wel twintig families. Meestal zijn mijn mama, mijn broertje en ik alleen thuis. Papa werkt op de rijstvelden. Wij verbouwen droge rijst en peper. Wij verkopen de peper aan een Chinees handelaar. In het bos zoeken we zoete aardappelen en bamboescheuten.

Grootvader vaart met zijn prauw op de rivier. Hij vangt vis met zijn net. Nu en dan mag papa werken voor een Engelse maatschappij. De Engelse maatschappij zoekt hier naar olie. Papa spaart geld. Later kan hij ons naar de kostschool sturen in Sibu. De ingenieur van de maatschappij komt soms op bezoek in ons huis. Wij noemen hem meneer Witneus. Ik versta hem niet goed. Ik spreek alleen maar Maleisisch.

Kijk eens in je atlas. Zoek eens op een wereldkaart waar Sarawak ligt. Je weet waar ik woon. Zoek eerst naar Maleisië.

Ook bij ons werd er in de Tweede Wereldoorlog veel en hard gevochten. De oudere mensen vertellen over de Tweede Wereldoorlog. Amerikaanse soldaten vochten in ons land tegen de Japanners.

(Naar *Stipkrant*)

1. En nu enkele vragen.

- *Waarom zeggen ze in Europa dat de Dayaks koppennellers zijn?*

- *Waarom spaart 'papa' geld?*

- Hoeveel families wonen in het lange huis langs de Balingian-rivier?

- Waar woont de 'ik' van het verhaal?

- Vertelt de 'ik'-persoon vlot over zijn woonplaats? Waarom wel of waarom niet?

---

2. Vervang alle punten in de tekst door en. Hoe klinkt dat bij het voorlezen?

3. Moeten we dan alle en's maar weer veranderen in punten? Wat kunnen we doen om het verhaal vlotter te laten lopen?

4. Welke zinnen kan je aan elkaar koppelen door er en tussen te schrijven? Geef enkele voorbeelden.

5. Kan je sommige zinnen ook aan elkaar koppelen door een ander woordje te gebruiken in plaats van en? Probeer het eens.

---

6. De zinnen die je nu hebt gevormd zijn niet alleen langer, misschien zijn er nog wel dingen die je nu opvallen. Zet ze op een rijtje.

STAP 2

1. Ga per twee zitten en maak van de tekst hieronder een vlot geheel. Overal waar een punt stond, staan nu stippeltjes. Nu mag je kiezen wat je daar invult (. - , - en - dus - want - maar - of)

2. Let op: als je voor een punt kiest, moet je wel aan de hoofdletters denken.

ZIEN WIJ ER GEVAARLIJK UIT?

Wij wonen op het eiland Sarawak ..... men noemt ons Dayaks .....
 in Europa zeggen ze dat we koppensnellers zijn ..... sommige van onze
 voorouders deden dat misschien wel ..... toen trokken ze ten strijde tegen
 andere stammen ..... nu leven wij vreedzaam in ons huis ..... zien wij er
 soms gevaarlijk uit?

Ons lange huis staat op palen langs de Balingian-rivier ..... daar wonen wel

twintig families ..... meestal zijn mijn mama, mijn broertje en ik alleen thuis
 ..... papa werkt op de rijstvelden ..... wij verbouwen droge rijst
 en peper ..... wij verkopen de peper aan een Chinees handelaar..... in
 het bos zoeken wij zoete aardappelen en bamboescheuten.
 Grootvader vaart met zijn prauw op de rivier ..... hij vangt vis met zijn net
 ..... nu en dan mag papa werken voor een Engelse maatschappij
 ..... de Engelse maatschappij zoekt hier naar olie ..... papa
 spaart geld ..... later kan hij ons naar de kostschool sturen in Sibu
 ..... de ingenieur van de maatschappij komt soms op bezoek in ons huis
 ..... wij noemen hem meneer Witneus .....
 ik versta hem niet goed ..... ik spreek alleen maar Maleisisch.
 Kijk eens in je atlas ..... zoek eens op een wereldkaart waar Sarawak ligt
 ..... je weet waar ik woon ..... zoek eerst naar Maleisië.
 Ook bij ons werd er in de Tweede Wereldoorlog veel en hard gevochten .....
 de oudere mensen vertellen over de Tweede Wereldoorlog ..... Amerikaan-
 se soldaten vochten in ons land tegen de Japanners.

3. Zet de zinnetjes waar je een woordje hebt tussengezet bij elkaar. De andere zinnen zet je ook in een groep.

4. Wat is het grote verschil tussen de eerste en de tweede groep zinnen?

---

5. Bekijk de zinnen waar je een woordje hebt tussen gezet nog eens goed.

- Kan je daar nog verder aparte groepen van maken? Probeer eens.

- Waarom zet je tussen sommige zinnen 'en' / 'maar' / 'of' / 'want'?

Samengevat

STAP 3

Slaapwel. Hebt u slaap nodig? Die vraag wilden leerlingen uit Groot-Brittannië wel eens beantwoorden. Voordat ze een degelijke voorstudie hadden gedaan met veel lees- en opzoekwerk, vroegen ze aan twee leerkrachten wiskunde proefkonijn te spelen in een uniek experiment. De ene lerares mocht van haar gewone nachtrust genieten. De andere moest het nachtje door doen terwijl ze de volgende morgen zeker heel moe zou zijn. Dan moesten beide leerkrachten een aantal tests doen: een ster op papier tekenen toen je in de spiegel kijkt, een computerspel dat heel wat oog-handcoördinatie vereist en een simpele reactietest. Omdat ze aan de tests begonnen, moest beide leerkrachten noteren hoe goed ze dachten te zullen scoren. Het hoeft niet te verbazen dat de lerares die niet geslapen had, het slechtst scoorde. Indien ze eraan begon, zei ze nochtans dat ze zich fit voelde. Het gebrek aan slaap zou haar prestaties dus niet beïnvloeden, meende ze. Ze had niet verwacht dat ze minder goed zou presteren. Dat was meteen de reden opdat gebrek aan slaap volgens de leerlingen niet enkel tot mindere prestaties leidt, maar ook het beoordelingsvermogen aantast. De leerlingen wonnen er een prijs mee.

(Naar Klasse)

1. *Heb je dit verhaal begrepen? Vertel het kort na.*
2. *Zijn er fragmenten uit de tekst die volgens jou niet helemaal kloppen? Wat doe je eraan?*
3. *Wat heb je veranderd?*
4. *Verklaar de wijzigingen die je hebt uitgevoerd.*

Samengevat

Oefening

1. *Onderstreep in de volgende zinnen de pv('s).*
2. *Schrijf daarna achter elke zin of het een enkelvoudige of een samengestelde zin is.*
  - *Je houdt van knutselen en je kunt een heleboel leuke dingetjes maken.*
  - *De directeur moest maatregelen nemen, want de leerlingen waren veel te rumoerig*
  - *Mijn vader en mijn moeder zijn vorig jaar een maand op reis geweest naar Spanje.*
  - *Mijn zusje leert altijd haar lessen en ze drinkt dan een kopje thee.*
  - *Mijn moeder kan goed koken, ik moet echter op school blijven eten.*
  - *De kinderen lagen in bed, maar ze hebben nog een hele tijd gebabbeld.*
  - *Wil jij de agenda's klaarleggen, want de leerkracht komt ze nakijken.*
  - *Jef maakte een buiging en daarna gingen we zitten.*
  - *Alle neven en nichten waren op het feest aanwezig.*
  - *Zij vertelde aan de kinderen een spannend verhaal over de Griekse goden.*
3. *Maak van de enkelvoudige zinnen een samengestelde zin. Kies uit de voegwoorden en, maar, want, of.*
  1. *Ik laat mijn wekker te vroeg aflopen.*
Ik geraak moeilijk uit mijn bed.
  2. *'s Morgens eet ik een boterham.*
Ik luister ondertussen naar het nieuws.
  3. *Kom je te voet?*
Neem je een taxi?
  4. *Moeder en vader komen zeker naar het feest.*
Ze moeten eerst nog naar een andere receptie.
  5. *De dief was ontsnapt.*
Alle politieagenten werden ingeschakeld.
  6. *Ik ga zeker mee wandelen met jou.*
Het moet mooi weer zijn.
  7. *Je moet je leren gedragen.*
We nemen maatregelen.